

SAMPLE CONTENT

ते दोन क्षणसुध्या...!

गौरी आनंद पाटील

प्रस्तावना: शोभा डे

After a beautiful flower fades

This is possibly the most difficult foreword I have ever written. Difficult because I feel frustrated. I wish I had met Gauri. I wish I had looked into her shining eyes. I wish I had spent a few hours tapping into her world.... understanding where her mind... her imagination was leading her. But what's the point in these lamentations? As she herself would have said, lightly and impatiently, “Let it be, na? Let it go...” How difficult it must have been for her to let go.... let go of that last precious breath.... let go of life, which she held so dear.... let go of her ‘aie’ who had seen her through the formidable battle till the very end. No. Nobody is ever ‘prepared’ to let go. Nobody. Especially not someone like Gauri – so young, so vibrant, so enthusiastic, so multi-faceted – like the glittering jewels she drew in her sketch book. The same jewels she would not be there to see her crafted into real pieces adorning the neck ears or wrists of another beautiful woman. A woman she herself would have been, had she lived.

Had Gauri lived, she would have been 29 years old today. Possibly, married. Possibly, a young mother. Possibly, single and fiercely independent. Wherever she may have been and whatever she may have pursued, she would have excelled at it. Even in death, she excelled at dying. What an irony. A girl who passionately loved life, firmly decided death would not crush her spirit. She met death like a challenge, without crumbling, without giving up. Was she extraordinarily brave? Of course. But more than that, she was extraordinary. Period.

As her mother, Rashmi, sat across me and stoically read out her daughter's neatly written, beautifully worded diary entries, I marvelled at her fortitude, her own courage. There she was, sitting tall, head held high, describing every tiny detail about her beloved child - her habits, her quirks, her eccentricities, her interests...and above all, her incredible strength and sensitivity. Imagine the mental state of a young girl who knew she had limited time to live – and she wanted to make the best of every second. Imagine too, that her mother, who has given up everything to look after her ailing child, accidentally discovering her writings barely four days after losing her! I am trying to put myself in Rashmi's place... but cannot. I would have been shattered and utterly devastated! I would not have wanted to carry on living. That's what makes this book doubly special. It belongs as much to Rashmi as to Gauri.

For me, the most intriguing discovery was that Rashmi had no idea of two very important things in this saga: She didn't know her daughter was writing so copiously and so graphically, throughout the long ordeal. Even from her death bed. And she didn't know her child had known all along that there was no hope of recovery from the dreaded disease that was eating into her, little by little, every day. Gauri knew she was terminally ill. But she never let her mother become aware of that hidden truth.

In all this dark and tragic tale, there are still so many positives that emerge. There is triumph and victory, glory and redemption. There is even humour and philosophy, as a young girl struggles to come to terms with life's most difficult question – the one she never once raised – why me?

Where did such wisdom come from? Perhaps one should not ask... for who has the answer? The important thing is to celebrate and honour the tender life of a supremely gifted girl, and console ourselves that she did not waste even a micro-second of that precious life but lived it more fully than most people who are double her age, and yet have not lived at all!

April 2016

Shobhaa De
shobhaade.blogspot.com

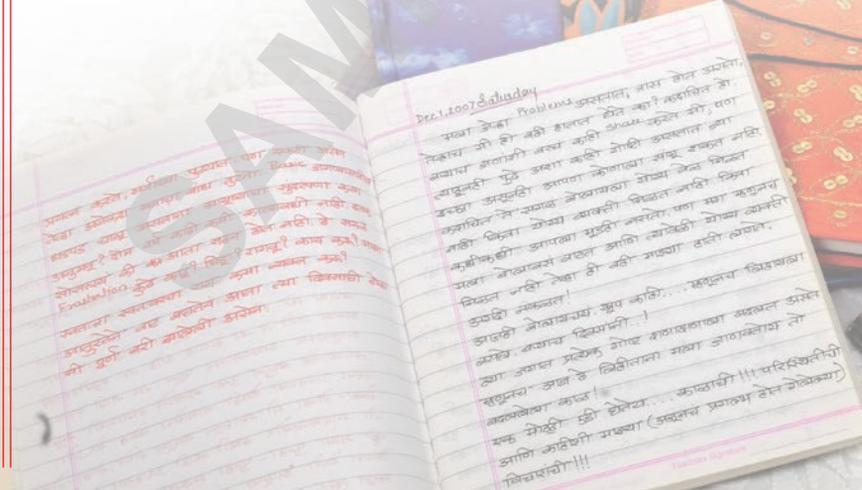
लिहितानाही हात थरथरतोय...

याच दिवशी मला माझ्या विश्वातला अमूल्य खजिना गवसला. माझ्या गौरीनं वेळोवेळी लिहिलेलं रोजनिशीसदृश लिखाण- आणि मला त्यातून उलगडणारी अगदी विलक्षण वेगळी माझी मुलगी गौरी. एकीकडे आपण आई म्हणून साफ अपयशी झालोत ही भावना आणि त्याच वेळेला दुसरीकडे काय उत्तुंग (हो, हा शब्द भावनेच्या आहारी जाऊन लिहिलेला नाही) होती आपली लेक - याचं मनोहारी दर्शन!

‘गौरी’ - माझ्या श्वासाशी निगडित एक अस्तित्व!

१४ ऑक्टो. १९८६ पासून आतापर्यंत, या क्षणापर्यंत आणि कदाचित माझ्या शेवटच्या श्वासापर्यंत! याच दिवशी माझा ‘आई’ म्हणून जन्म झाला व या माझ्या लेकीचं संगोपन करताना मला दिवस अपुरा पडू लागला! त्या वेळेस मला उमगलेली गौरी ही छान - थोडी प्रगल्भ, बरीचशी संवेदनशील, प्रचंड नेटकी, खूपशी मुखदुर्बळ - काहीशी drepressed अशी होती.

ही रातराणीच्या सुगंधावर लुब्ध होती - पौर्णिमेचा चंद्र/चांदणं यांत न्हाऊन निघायची - ‘संगीत’ त्याचे शब्द, सूर यांत स्वतःला विसरून जायची!

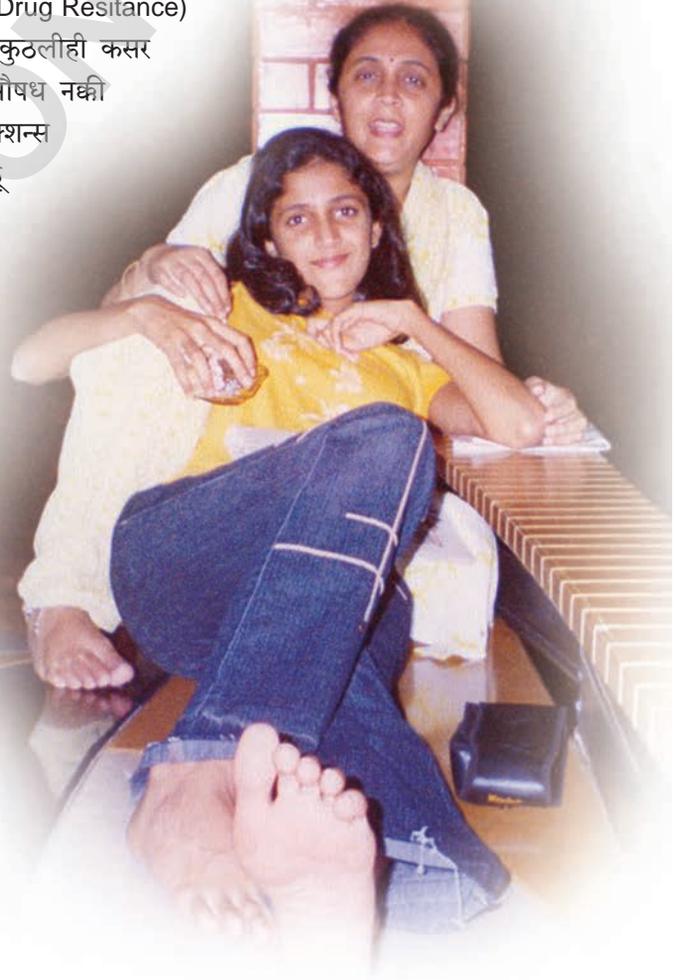

नेटकेपणा तर इतका- की त्याचं दुसरं नाव गौरी! Assignment पूर्ण करायला घरातला लाकडी पाट घेतला तरी त्यास आधी जिलेटिन पेपर हा लावणारच!

तिच्या इ. ३ रीच्या सावंतबाई म्हणत, आम्हाला ब्रिटिश शिष्टाचार म्हणून धडा होता - त्याचं मूर्तिमंत उदाहरण म्हणजे आपली गौरी!

मला मात्र त्या वेळेस यामध्ये काहीच 'असामान्यत्व' दिसलं नाही - कदाचित ते समजण्याची माझी ताकद नव्हती! अशा या मनस्वी मुलीला जुलै २००५ मध्ये तिच्या वयाच्या १९ व्या वर्षी, वैद्यकीय परिभाषेत ज्याला MDR TB (Multe Drug Resistant TB) असं म्हणतात, या आजारानं ग्रासलं व पुढे त्याचं रुपांतर XDR (Extensive Drug Resitance) TB मध्ये झालं. डॉक्टर असलेल्या तिच्या बाबांनी उपचारात कुठलीही कसर सोडली नाही, विज्ञानावरील या विश्वासानं की, कुठलंतरी औषध नक्की काम करेल. त्यानंतर अडीच वर्षे शेकडो चाचण्या, औषधं, इंजेक्शन्स यांनी तिचं शरीर अक्षरशः पोखरून निघालं. फुफ्फुसं हळूहळू निकामी होत गेली. एका श्वासासाठी धडपड चालू झाली. शेवटच्या अडीच महिन्यांत Oxygen Cylender ही तिची Life line झाली. या काळात मात्र ती 'अनंत यातना जगली- त्या तिनं भोगल्या' कधीच नाहीत. उपचार करणाऱ्या डॉक्टरांनी जेव्हा हतबलपणे नियतीच्या हाती सर्व सोपवलं तेव्हा ती निश्चून सागंती झाली, मला कुठलंही Sedative नकोय. त्या क्षणीसुद्धा श्वास नसलेले ते दोन क्षणसुद्धा तिला जगायचे होते व ते कळायची माझी ताकद नव्हती.

तिच्या अडीच वर्षांच्या आजारपणात विशेषतः शेवटच्या अडीच महिन्यांच्या काळात मी तिला सतत फसवत होते - (असं मला वाटे) की तू लवकर बरी

होणार. ती हे सर्व ज्या positively सामोरं जात 'जगत' होती त्यावर मी निःशंक होते - की या प्रवासाची दिशा हिला कळतच नाही आहे म्हणून!

अशी ही धडपड २ फेब्रु. २००८ला पहाटे १ वाजता थांबली. आजही हे लिहिताना हात कापतोय - स्वतःवर ताबा ठेवणे कठीण होतोय! आमची लेक अनंताच्या प्रवासाला निघून गेली.

त्यानंतर बरोबर २ दिवसांनी मला हा अमूल्य खजिना सापडला. माझा भाऊ योगेश व भाचा राहुल यांना तिच्या कपाटात हे रोजनिशीसदृश लिखाण व काही पत्रं मिळाली. ती वाचत असताना अतिशय वेगळी, विलक्षण ताकदीची 'गौरी' उलगडत गेली.

मग माझा उलटा प्रवास चालू झाला नि सगळे संदर्भ लागू लागले. तिच्या तापातल्या बडबडण्यापासून - ते मला Sedative देऊ नका - मला झोपायचं नाही - इथपर्यंत! हे चालतंबोलतं वैभव माझ्या ओटीत होतं याचा मला पत्ताच नव्हता. बऱ्याच वेळा आयुष्य फार विलक्षण चकवतं आपल्याला! अडीच वर्षांपूर्वीच हिला कळलं की - जर याचा शेवट 'मृत्यू' आहे तर आता कसं जगावं, तसं ते कागदावर उतरवून शेवटच्या क्षणापर्यंत त्याचं तिनं केलेलं तंतोतंत पालन! प्रचंड ताकद लागते हे करायला!

श्री चंद्रशेखर गोखले म्हणतात -

प्राजक्त असतो मुका

आणि चाफा असतो बोलका

म्हणून प्राजक्ताचा पडतो सडा

आणि चाफ्याखाली मात्र घोळका

असा हा माझ्या घरचा प्राजक्त मला मात्र कळलाच नाही.

- आई

गाव

झुकु-झुकु-झुकु-झुकु आगीनगाडी

धुरांच्या रेषा हवेत काढी

पळती झाडे पाहू या

मामाच्या गावाला जाऊ या... इथपासून ते

ही वाट दूर जाते

स्वप्नामधील गावा.... इथपर्यंत

म्हणजेच छोटुकल्यांपासून ते मोठ्यांपर्यंत आपल्या सर्वांनाच गाव प्रिय असतं. शहरात राहणाऱ्या, स्वतःला Modern समजणाऱ्या सोसायटीतसुद्धा Weekend साठी मात्र कोणत्यातरी शांत ठिकाणी म्हणजेच गावी जाण्याची ओढ लागून असते. अशीच काहीशी असते त्या 'गावाची' जादू. जग फिरून आलेल्या माणसालासुद्धा सर्व काही विसरायला लावून सामान्य जीवन जगायला लावणाऱ्या या गावाची गोष्टच काही निराळी आहे.

शहरातील धकाधकीच्या जीवनाला त्रासलेला-कंटाळलेला माणूस आठवड्याअखेरीस गावचा रस्ता धरतो. शहराजवळच असलेलं, पण शहरी गजबजाटापासून शांत असणारं कोणतं तरी गाव अशा वेळी Relaxation साठी आपल्याला मदत करतं. ताज्या हवेत - निसर्गाच्या सान्निध्यात घालवलेले ते दोन दिवसही मग आठवडाभर काम करायला आपल्याला स्फूर्ती देतात. अशा निसर्गप्रेमी व गावप्रेमी लोकांसाठी उन्हाळ्याची सुट्टी म्हणजे पर्वणीच असते.

डोंगर-दऱ्यांतून खळखळत वाहणारं पाणी - ओहोळ. दूरदूरपर्यंत पसरलेली शेतं, नारळ-पोफळीच्या बागा, आंबा-फणस-काजू अशा झाडांची मोठ्या प्रमाणात केलेली लागवड. मातीची घरं, शेणानं सारवलेली अंगणं, अंगणातली तुळस, बाजूला गोठा आणि गोठ्यात आपल्या वासरांना दूध पाजत हंबरणारी गाय असं सर्वसाधारण आपल्या पश्चिम किनारपट्टीवरील गावाचं दृश्य दिसतं. पण आपल्या भारत देशात अनेक जाती-धर्मांचे-पंथांचे लोक एकत्र वास्तव्य करतात. त्यामुळे भारतातील प्रत्येक गावाची संस्कृती-परंपरा वेगवेगळी आहे आणि ही संस्कृती, परंपरा हे त्या-त्या गावाचं स्वतःचं एक वैशिष्ट्य आहे.

आणखी एक गावाचं वैशिष्ट्य म्हणजे तिथली आपली नातेमंडळी. सुट्टीत आजी-आजोबांकडून लाड करून घेण्यासाठी गावाला जायला कोणाला आवडत नाही? गावाकडची लोकं एकमेकाशी प्रेमानं बांधलेली असतात. शहरातल्या एकटेपणातून उठून प्रत्येकानं एकदातरी गावच्या मायेचा ओलावा अनुभवायला गावी एकदातरी भेट नक्की द्यायला हवी.

माझं गाव कट्टा सोडून दोन वर्षे पाठी पडली, परंतु माझी तेथील शाळा,
मित्र-मैत्रिणी यांची सय जाता जाईना

खूप काही सांगायचंय त्यांना ...

प्रिया, माधवी, सनी, गणेश

ऐकताय ना रे सारे.....

आपल्या हातात फार वेळ नाही उरलेला हे माहिती असताना
उरल्यासुरल्या दिवसांना आनंदाचं तोरण लावण्यासाठी
धडपडणारी एक तरुण मुलगी...

पोटच्या पोरीचा हा विलक्षण झगडा हतबलतेने पाहत
तिच्यामागे पहाडासारखी उभी राहिलेली आई...
आणि दोर्घीमधला एक करुण लपंडाव.

मृत्यू काही पावलांवर आहे... आहेच... हे दोर्घीनाही माहिती!
पण ना हिने तिला सांगितलेलं, ना तिने हिला!

मुलीच्या मृत्यूनंतर अवघ्या दोनच दिवसांनी आईला एक
खाजगी डायरी सापडते... तिच्या मुलीची! शरीरात शिरलेल्या
चिवट व्याधीचा डंख क्षणाक्षणाने कुरतडत असताना
लिहिलेली... मृत्यूच्या मिठीत खेचत नेणाऱ्या प्रत्येक
दिवसातला क्षण-न-क्षण जिवंत उभा करणारी डायरी!
हवंहवंसं आयुष्य कणाकणाने हातातून निसटतंय याची खोल
जाणीव असलेल्या या खळबळत्या वादळात काय नाही?
छोट्या लढायांमधल्या विजयाचा अहानंद, मोठ्या युद्धातल्या
पराभवाचे डंख, जखमा बांधत नेणारा नर्म विनोद आणि हातून
सगळं सुटताना गवसलेलं तत्त्वज्ञानही!

...हे सगळं लिहिणारी गौरी आज असती, तर तीस वर्षाची
असती. तिचा डाव अर्ध्यावर मोडला हे खरं; पण ती जे
जगली, त्यातला कणही तिच्याहून दुप्पट आयुष्य
मिळालेल्यांच्या वाट्याला येत नाही अनेकदा!!
आज वाटतं, तेव्हाच का नाही मी थोडं जास्त बोलले
तिच्याशी? तेव्हाच का नाही तिच्या समृद्ध मनाच्या विहिरीत
थोडी आत उतरून तिला आणखी घट्ट भेटले.

का नाही?

..का?

■ शोभा डे

BUY NOW

ISBN : 978-93-85311-21-5